

پرشنبه - ۱۵ کانون اول ۱۹۲۷

جلد : ۹

پشتی سنه - نومرو ۱۰۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی پانده کی بناده

خصوصی دائره

صاحب و مدیری

محمد مسیح

مجله علمی

آبونه شرطری : سنه لکی ۲۵۰

آلتی آیانگی ۱۲۵ ، فوق العاده

نسخه لرایچون ۳۰۰ و ۵۰۰

غروشدور .

مجموعه مزه پشته طبعی تنسیب

ایدله بن از لرل اعاده ایدلر .

هر آیه برنجی داره پشتی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صرانی مجموعدر .

* موسیقی *

موده رده موسیقی ندر ؟

(پول رونیون) دیورک : « موسیقینک مختلف تدریجی تکامللری رسم و هیكلتلاشیده اولدینی قادار سرعتله تحقّق ایدمه مشدر . - یوتاکرله سینی ، رسم الیه هیكلتلاشاق طبیعتك حقیقی اشیا-سانی تمثیل اقتدارینه صاحب اولدینی حالده ، موسیقینك ، اساس اعتباریه غیرمادی برصنعت اولوب آنجا ق طرفردن حس و تماماً اعتباری برشکلده افاده ایدیان تحسسلری عکس ایتدیرمه سنده آرامق ، احتیالده یاکاش اولماز . - ایشته ، موسیقینك ، بوندن دولانی صنعتلر آراسنده اك صوك كاله ایردیکنه احتیال و پریلدور . ، ایشته ، بولك کچ تکمل ایدن موسیق ، موده رن صنعت آدنی آلدی : ۱۷۵۰ دن صوکر ا یازیلان اثرلری احتوا ایدوب ، موسیق تاربخنك «شوق موده رن» = époque moderne» نوجوده کتیر . [۱] شرق موسیقیرلنده معین برر تکمل سویه سی وارسهده ، بو سویه لرك جله سی موده رن صنعتك سویه سندن آشاعیدر . (سن سانس) کچی بعضی رومانیتك موسیق فکر جیلریدن خبریم وارسهده ، بونلرك قناعتلری آیری برمقاله حائلده تدقیق ایدمکچر : شیمیدیلک ساده جه ، روحیات مدرسی مصطفی شکیب بیک «ترقی فکری» حقنده کی تفرقه سنی شدتله تعقیب ایتهلری لزومی آوروپاده کی ترقی موضوعه حائل مختلف جریانلرك تکاملندن خبردار اولوغی آوزره علاقه دارلره خاطر لانه جغفر .

موده رن موسیق دورندن اولکی اولمش دورلرك موسیقیرلی ابله انتباه عصرلرینك اثری اولان موده رن صنعتندن خبریمز یاشامش ملتلرك موسیقیرلی ، «اسکی موسیقیرلی» تشکیل ایدهلر . محافظه کاردن مؤسسهمنك موسیقیرلی اولان «پله شان» صنعتی ده - آلان

[۱] اخیراً بکی موسیق جریانلری آراسنده صوکر بر «موده رنیم جریانی» دها آچیلمشدر .

اومقالهده قاراباق قلمش اولان نقطه لحقنده به محترم محمد عزت بیک یادیلی استیضاحلر وسیله سیله - یکینف ووردیکم ایضاحلره آرتق موضوع تمامیه تئور ایشدر ظن ایدیورم .

یورودوکوز ساحه «علم» ساحه سی دکل «فلسفه» ساحه سی اولوب ، هر «فلسفی کوروش» ایشه علم کچی «شیطنت» دن زباده «فیلکی» دالما احتوا ایدمه یلکچندن احتیال ایضاحلرم محترم آرقداشی طلعین انتمش اوله یلیر . بوجالده آرازنده اختلاف باقی قلمش اولور ، بو اختلاف ایشه موضوعك اکی نورلور کورولسندن ایلری کایر .

موضوعه روحی ساحه ده ذهن غنصرلرینك ایکی منبعم معطالر آلماسی اعتباریه ذهنندن ایکی نوع حکملرك صدور ایتدیکچی ، و بنا علیه بونلرك ساحه منك آیری آیری اولدینقی تدقیق اولدینقه وهر فلسفی کوروش طرزنده موضوعك منشأی اعتباریه اختلاف جیقاچغه کوره ، ذهنت کلن معطالرك ایکی نوع خارجی عالدن کلوب کلدیکی خصوصهده آرازنده نقطه نظر اختلافی واریمکچر .

ذاتاً شیمیدی به قادار اولان مناقشه لریز ک بوتون صفحهلری تعقیب ایدنلر محترم آرقداشم ابله آرازنده کی اختلافك «اساس» اعتباریه هپ بو صفحه آوزرینه ، یعنی «مادی شاییت» ابله «اجتماعی شاییت» ی آیریوب آیرماق خصوصهده جریان ایتدیکچی کورورلر . چونکه عقل منطقك موضوعی کللی مفهوملا یعنی طبیعتدن کلن معطالر وجدان منطقك موضوعی معشری تصورلر ، یعنی جمیتدن کلن معطالر اولدینقه کوره بوابکی منطق آیریق لازم کلدیکی ادعاسنده بولونیورم . محمد عزت بک ایشه بونلک عکسین ادعا ایدیورم . شوحالده ذهنت کلن معطالرك بوطرفدن «طبیعت» دن ، دیگر طرفدن «جمیت» دن کلدیکنه قائل اولانی وارک بولک «جمیتلک» مذهبی دیه یلیرلر . بولک مقابل ذهنت کلن معطالرك صرف «طبیعت» دن کلدیکنه قائل اولانی وارک بولکاده «طبیعتلک» مذهبی دیه یلیرلر . ایشته آرازنده کی اختلافی بویله برکله ابله ایکی مذهبه آیرنجه یورومکده اولدینق بوللر ، و منافسا ایتمکده اولدینق کلاسیکلی نقطه دها و ضوله مدیدانه جیقتش اولور .

بر ذهنت عالد موضوعلرك بو ایکی منبعمدن کلدیکنه قائل اولدینق ایچین «جمیتلک» مذهبنه طرفدارم ، و بو فکری تمامیه ایضاح ایتدم ظن ایدیورم .

شیمیدی محترم مخاطبمك «جمیتلک» مذهبنی قبول ایتور کوروندیکنه نظر «طبیعتلک» مذهبنه طرفدار اولدینی آ کلاسیکلرین طرفدار اولقلاری مذهبتک تفسیر و ایضاحی کزدیرلرته دوشهر .

فیلل نغزاه

استابول دارالفنوننده منطق مدرسی

۳۳ - محمد عزت بک «ادراک» ك معنائی آراشدیراراق ابتدائی قوملرده ساری برقوته ایمان ایدیلدیکندن تحت ابله [.. او قوت منحصرأ معنوی دکل بیکه عینی زمانده مادی و طبعی اولدیندن آوجینك ساحلارنده ، توتم نقشلرنده ، الخ باقل موجود و محسوسدر] دیورم .

یوچم یوقایده تصویر ایتدیکم «اجتماعی شاییت ادراک» ك ابتدائی جمیتلرده وقوتی کوسترمه دن باشقا برشی دکلدر . فقط ابتدائی جمیتلرده کی معشری تصورلر محتواسی باشقا ، بولسك جمیتلرده کی معشری تصورلرک محتواسی باشقادور . بوندن دولایدرک جمیت تکامل ایتدیکمه معشری تصورلرک محتواسی دیکته لرك سلاح کچی ، نقش کچی مادی شاییتلر حقندن کی قمت حکملری کیت حکملرینه انقلاب ایدر . اونلرك مؤسسعلری مدنی جمیتلر مؤسسعلرندن ناسل آیریلرسه بومؤسسعلرک ویرجکی معشری تصورلر و بونلرین وجوده کله بک قمت حکملری ده آیریلیر .

۳۴ - محمد عزت بک : ابتدائی انسانلره دون سویمده بولونلرك الهی مکمللر آدرک ایتدیکلری وادراکدن عاجز اولنلرك ایشه فکر آچمه لاش ، علمی ویرنیشملش اولان کیمه لره لجه جتی بوللکدن صوکر [.. اونلرك قمت حکملری «شاییت» حقندن کی بیکلیرله هم آنهك اولره ق دیکشیمه مشیدر ؟] دیورم .

بونلک جواب یوقایده (۳۲) نوسورده ویرلشدر . یالکز شونی علاوه ایدمک «مکمللر ادراک» دن مقصد ظن ایدرم «ادراک» ك «ایمان» ک تولید ایتسی اوله جقدر . حالوکه طالعده «دنی ایمان» ی کندیلشده بولکملی کوستر . بونلک برار یته یوقایده دیدیکم کچی بو «اجتماعی شاییت» ی مکمللر آدرک ابله کلک برار «مادی شاییت» ی ادراک کچی ماده شاییت ایدمک «عیر» ی باقیدر .

۳۵ - نهایت محترم آرقداشم ویرجکیم ایضاحلر ابله «وجدان منطق» نك نهایلرینك کلاسیکلر جیقتی امید ایدیورم .

ویردیکم مکرر ایضاحلره آرتق مهم بر نقطه قلماش اولدینقی ظن ایدیورم .

مذهب اختلافی

شیمیدی بوتون یوقایدن بری اولان مسرواتی خلاصه ایدرسک ذهنت مقایزیمه منسی تشکیل ایدن عنصرلرك ۱ - آیری آیری ایکی منبعمدن کلدیکچی ، ذهنتده باشقا باشقا نودن علملرلدن کچدیکچی ، ۲ - ذهنتدن باشقا حکملر سورینده تجلی ایتدیکچی میدانه فویش و بوضولته بونلرك رنجیسی «عقل منطق» ، دیگرکی «وجدان منطق» اولدینقی ایضاحلر ایش اولورم . فاکولته جمعه سنده کی [۱] «عقل منطق و وجدان منطق» مقالله ابله

[۱] «ادبیات فاکولته سی جمعه سی» جلده ،

یا اقمده اولسته رغماً - (موده رن موسیقی) دن صایلماز .

« موده رن » مفهومك عصر لر ظرفنده آلدینی تحولاری اوكرنگ ایستین قارقلر ، هر قاموسدن و فلسفه لغتدن - بالخاصه (آندره لالاند) ك قاسفه لغته مراجعت - ایجاب ایدن بیلگیلری ایدینه بیله جگرنندن ، بز ، موده رن مفهومك یالکز « پاشایان » ی دگیل ، « پاشایان مكل » ی افاده ایتدیكنی خاطر لاقمده اكثفا ایدیورز : هر « تكامل = evolution » ك صوك صفحه سی ، تكمل (perfection) دگیلر ؛ شرق موسیقیرلی - ده ، - خصوصی بر صنعت اولارینه رغماً ، موده رن موسیقی یله آلآن یانه یاشادقاری حالد اولك سویه سنده دگیلاردر .

لیختانتال ، بوندن یوزسنه اول ، اسکی موده رن موسیقیرلی بز شوشكده تعریف ایتمشدر :

« اسکی موسیقی (m. ancienne) تعیری ، بعضاً قدیم مصری ، عبرانی ، یونان و یارومالیرك موسیقیرلی ، بعضاً ده مختلف دوره لده بقیشمش ایلک مقتدرالارك بستمه لدیكنی و كندی ساحه سنده آلآن معتبر وصقاری حائر كچش عصر لك قلاسیق موسیقینی افاده ایدر : « قدیم اسلوب » تعیری بو صوك معناده در . بونكه برابر ، ایتالیاچه « آنتیقا » (اختیار) تعیرینك ، كهنه = antiquaille تعیری كی ، راستخفاف معناسی آلدینی ، و موده رن موسیقی به مخالف ، موداسی كچش « فانتیلن » ، « تیره » و « برودوری » لری حاوی موسیقی معناسنه كادیكده واقعدر . [۱]

« عصری موسیقی (m. moderne) ایسه ، عبرانی ، یونانی و رومالیرك قدیم موسیقیرلی معناسنك ضدینی افاده ایدر . اك صوك زمالك موسیقینی اوندن اولكی زمانارك موسیقیسندن آیرمق مقصدیه ده قولالیلیر .

[۱] اسکی موسیقیرك میزوصی ، موده رن صنعت و موسیقی بدیعانی یله هیچ روحه له مناسبتی بولونامسیدر .

یوكلك مدنی تل صنعتلرینك كری مدنیلی مملكتلره كیرمه سنده ، عاداتا مایمانك موازنه سی ، قانونی جاریدر . منورلر دوشه ن وظیفه به هجرمی منعه چالیشق دگیل - چونكه بوكا امكان بو قدر - اوندن استفاده ایتكندر . یكی جمعیته ده اسکی صنعتك مفید اوله بیلمه سنه امكان وارمیدر ؟؟ موده رن صنعتك مملكتلر یزه كیرمه سندن نه صورته استفاده ایدیه جكمزی بیلدك ، (اوندن شیمیدی به قادر نهدن استفاده ایدمه دیمكیزی) آكلامه متو ققدر . قناعتمه چه تنظیم دتنبیری بوصنت حقنده كی بوتون ایشلر یزك مفصلاً تاریخی بیلیمك بویه بر وضحه کافی كهلمیه جگندر . بناء علیه ، بوتاریشك نشرینی برار صوكرایه بیرا قرق ، هرشیدن اول ، بوتون آسیا و شرق مملكتلرینك موده رن صنعته فارشی آلدقاری وضعیتی تدقیق ایدوب ، بو بیلگیلردن مقایسه لی بر طاقم فكرلر چیقارمقی ، ائی اجرات ایله فنا و شعور سرز ایشارك نهل اولدقارینی برر بر آیریمقی داها دوغرو بولوق . غرب مملكتلرینك خصوصی تاریخلری اوزرنده چالیشق هم برار اوزون سورمه جكندن ، هم ده ماضیارینی لایقیه تنویر خصوصنده تاریخ علمی هنوز کافی درجده آبدینیق اولمیدقندن ، غربك بو بولدمکی اجرا آتندن استفاده ده لك صوكه بیرا ققد . بناء علیه ، كهلجك مقاله دن اعتباراً ، بوتون شرق مملكتلرینك موده رن صنعت بولنده نهل یایدقارینی ، بزى ایچه اوغراشدیران تدقیق یزه كوره یازمغه باشلایه جقر . بالقان و شرق مملكتلری ایچنده بوبولده ایلک ایشه باشلایان مملكت توركیمهن اولدینی حالد ، دیگر شرق مملكتلر نده - هر زمان دیکسه ده - چوق دفعه بزدن داها موفقیتی ایشلر كورر - لدیكی ، وسبیلری شو كو چوك تدقیق ز صوكر ا وضوح یله آكلاشیله جقدر . مشولار ، مسبیرده برر بر مبداهه چیقار یله جقدر .

غرب موسیقینك مملكتلر یزه كیرمه سی لزومی تقدیر ایدمه یرك ، كوتور اولمادان اثر چیقاجمغه ایتانان ، و هرشبك تاریخنده و شرقده بولوندیغنی دوشون ذواته ، غرب موسیقینك

لك بوبوك متخصی معروف « ژولرو آنه » لك لاونیاق آنسیقلو به دیسندكی عرب موسیقینی فصانك صوك « عرب موسیقینی و اسلام بدیعانی » صحیفه لرینی اوقومالرینی توصیه ایدرز . اوراده كی صورلر ، هر حاله ترقی دوشون هیچ بر فكر صاحبنی نمون اچمه . جگدر ؛ چونكه ، ترك موسیقینی كی عرب موسیقینكده عینی یاقین شرق صنعتك بر شعبه سی اولدینی معلومدر . غرب موسیقیندن بوتون مدنی مملكتلر كی استفاده اچمه مز لومنه اعتراض جساترینی كوستره جك كیمسه چیقامایا جقدر . اونه ده بریده انتشار ایدن كنجلك حقنده كی اسنادلره كنجنه ، بونلری صاحب لر نه عاداتا بیدر كن ، هیچ برینك استقبال یوروشمزه انكل اوله مایه جقندن آمیز [۱] .

موده رنیم ارقا سنده چالیشان كنجلك لر ریخی وظیفه سی دیدی قودیدن اجتناب اولسا كرك . چونكه بویه شیلرك ضررینی چوق جكدك . بوكونكی موضوعی علاقه دار ایتمی دولایسینه ژولرو آنه ك شو ففره سی اقباسله مقاله مز ی بتمیرم :

« عرب موسیقینك محصوللری و وصقاری حقنده ، عصر یزك موسیقینی ایله مقایسه ایدره ك حكملر چیقارمق منطقی وفادلی اولور . عرب موسیقینی آكلامق ایچون ، بوتون ابتدائی صنعتلر حقنده اولدینی كی ، اونى كندی محیطی و كندی زمانی ایچنده كورمك ، اون عصر كری به رجوع ایتك لازمدر . »

میخال زاده
محمود راعب

[۱] علمی كتابلردن برنده شخصیت دعوالریك بر بولدیغنی حیرتلر ایچنده و ایلک دفعه كوردك . بوكی غرابلر مع الاسف آلآن علم عالمزده بر بولیور . بزده تنقید ایدلر . فقط اسناددن باشقا معناسی اولمایان بر قاج سطرله ، شونی خبر ویرمكه هیچ بر شخصك و هیچ بر مؤسسه نك تأثیری آتنده حركت اچمه بوزر . كوله ك هر كه اسناد اولونماز . یازیلر یزه قناعتلر یزك استفاده دن باشقا برنی آرمایلی در . ثانیاً ، قناعت و اجتهاد لزومده هیچ بر تحول حاصل اولدیغنه قفره سته باشلا دیغمر شو كی تدقیق زده دلدلر . بركنجلرك بكانه وظیفه سی ، جهورینك صنعت سیاستی برور غرامی مادسی ماده سته تطبیق زمینی حاضر لاقمدر ..